

Stepstones-DIAB

Ett överföringsprogram för unga med typ 1 diabetes
- bakgrund, nuläge och implementering

- Anna Lena Brorsson, universitetssjuksköterska och PhD, Barndiabetesmottagningen, Astrid Lindgrens barnsjukhus, Karolinska universitetssjukhuset
- Carina Sparud Lundin, barnsjuksköterska och professor, Institutionen för vårdvetenskap och hälsa, Sahlgrenska akademien, Göteborgs universitet

1

Forskargruppen bakom Stepstones

Göteborgs universitet

Kontakt English Sök

Foto: Semmer/istock

A / Forskning / Hitta forskning / Vård vid övergångar inom hälso- och sjukvård

Sida innehåller
Kort beskrivning
Syfte
Termin
Forskningsgruppens experter

Vård vid övergångar inom hälso- och sjukvård

Forskningsprojekt:
Stepstones

Adress: C
Svea 88

Ansvarig för projekt:
Carina Sparud Lundin
Mer om forskningen

Hälsovetenskap

Projektets storlek:
40 miljoner

Projektid:
2015 - pågående

Kontakt

Anna Lena Brorsson
Professorsjuksköterska
0790 11 44 80
031 786 64 50
anna.brorsson@gu.se

Forskningsprojekt/grupp

STEPSTONES (Swedish Transition Effect Project Supporting Teenagers with Chronic...

Forskningsprojekt/grupp
Stepstones: Medfödda hjärtfel →

Forskningsprojekt/grupp
Stepstones: Diabetes →

Forskningsprojekt/grupp
Stepstones - Implement →

Forskningsprojekt/grupp
Digi-Stepstones →

2

CENTRUM FÖR PERSONCENTRERAD VÅRD
GPCC

Hjärt & Lungfonden

Diabetesfonden

3

4

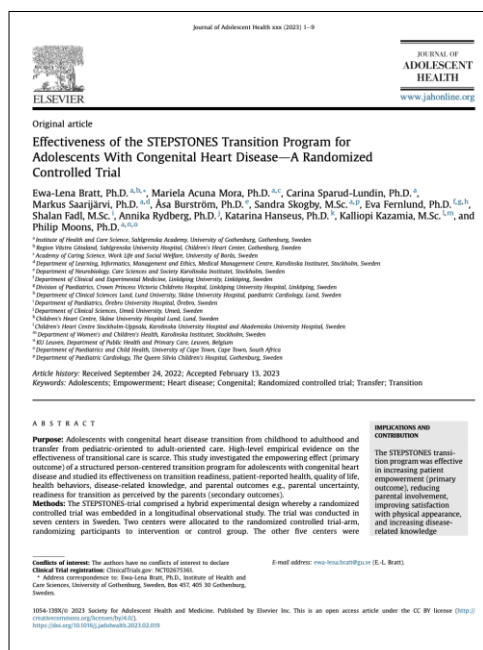
Är det effektivt då?

- Ökad grad av empowerment
- Ökad egenvårdsförmåga
- Ökad kunskap om sin sjukdom och behandling
- Ökad self-efficacy
- Minskad sjukdomsrelaterad stress
- Ökat ansvar och delaktighet i vården
- Ökad nöjdhet med vården
- Minskad tid mellan sista besöket på barnmottagning och första besök på vuxenmottagning

Bratt et al 2023, Betz et al 2015, Steinbeck et al 2015, Spaic et al 2019, Mackie et al 2014, 2018, 2022. Breakey et al 2014, White et al 2019, DaWalt LS et al 2018, Huang JS et al. Lemke M et al 2018

5

6

Empowerment – primärt utfall

Förändring över tid (16-18.5 år)

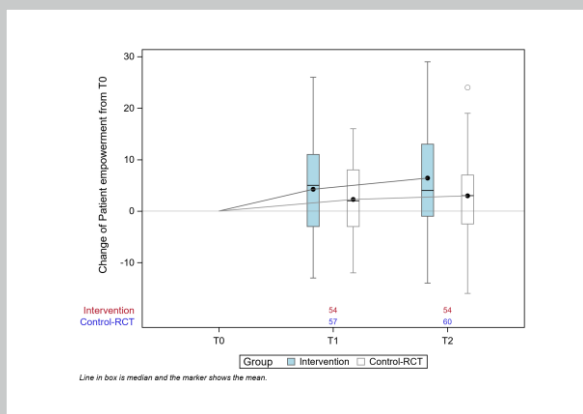
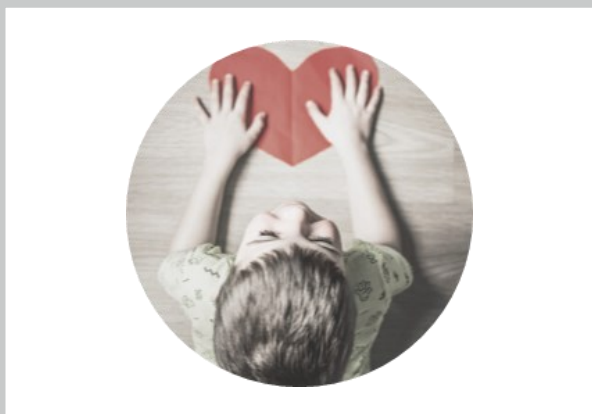
Interventionsgrupp

- Medelförändring 6.41 (± 9.64)

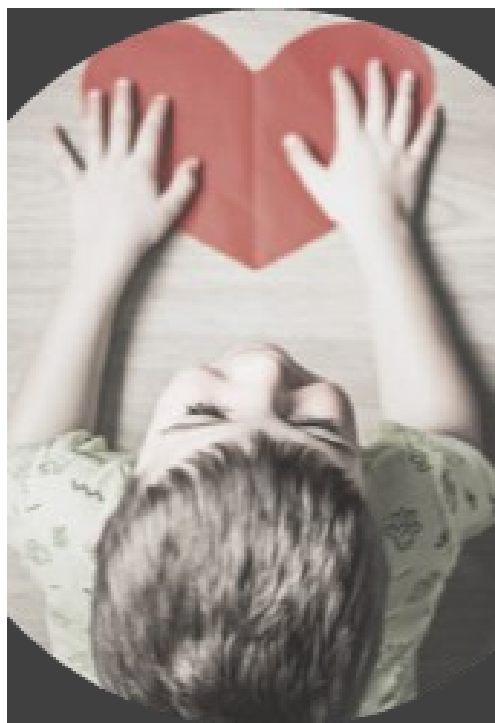
Kontrollgrupp

- Medelförändring 2.97 (± 7.67)

$p=0.036$, Effect size=0.397

7

Sekundära utfall Förändring över tid (16-18.5 år)

Signifikanta skillnader

- Föräldrars delaktighet ($p=0.028$; effect size=0.576)
- Förberedd inför övergången ($p=0.015$; effect size= 0.285)
- Physical appearance ($p=0.023$; Effect size=0.390)
- Sjukdomsspecifik kunskap ($p=0.0022$; effect size=0.743)

Icke signifikanta

- Ansvarstagande (den unges)
- Hjärtproblem
- Behandlingsångest
- Kognitiva problem
- Förmåga att kommunicera med vårdpersonalen
- QoL
- Hälsovanor
- Föräldrars osäkerhet/otrygghet inför inför överföring

8

Konklusion av resultaten av RCT - medfödda hjärtfel

STEPSTONES

överföringsprogram visade sig vara effektivt för gruppen unga med medfödda hjärtfel avseende

- ökad grad av empowerment
- minskad föräldradelaktighet
- ökad tillfredsställelse med kroppen
- ökad sjukdomsrelaterad kunskap.

9

Resultat intervjustudie

- Känsla av ökad kontroll, delaktighet och ansvar
- Ökad kunskap och förståelse om sin diagnos, uppföljning och eventuella konsekvenser för dagligt liv (nu och i framtiden)
- Programmet utgick från deras unika behov
- Att träffa andra unga i liknande situation var betydelsefullt
- Att få lära känna vuxenteamet var viktigt och gav trygghet
- Kände sig väl förberedda inför övergången

Saarjärvi et al. BMC Health Services Research (2021) 21:573
<https://doi.org/10.1186/s12913-021-06567-1>

BMC Health Services Research

RESEARCH ARTICLE

Open Access

Mechanisms of impact and experiences of a person-centred transition programme for adolescents with CHD: the Stepstones project

Markus Saarjärvi^{1,2*}, Lars Wallin^{1,3}, Philip Moons^{1,2,4}, Hanna Gyllenstein^{1,5} and Ewa-Lena Bratt^{1,6}

10

11

Stepstones-Diabetes - en pågående RCT

- Start 2019
- Sista uppföljning VT 2026
- 154 patienter rekryterade (Intervention n=79) från två barndiabetesmottagningar, Karolinska universitetssjukhuset
- Resultat väntas hösten 2026

Stepstones Implement -Diabetes

- Utnyttjar lärdomar från RCT studierna Stepstones-Diabetes och medfödda hjärtfel.
- Förberedelser under 2024 inför start Implementering.
 - Avgörande med information och involvering i verksamheten vid planering.
 - Anpassar programmet, men bevarar kärnan.
- Start implementering jan 2025:
 - Regelbunden avstämning med överföringskoordinatorer för att identifiera hinder och anpassa programmet.
 - Regelbunden avstämning med chefer

12

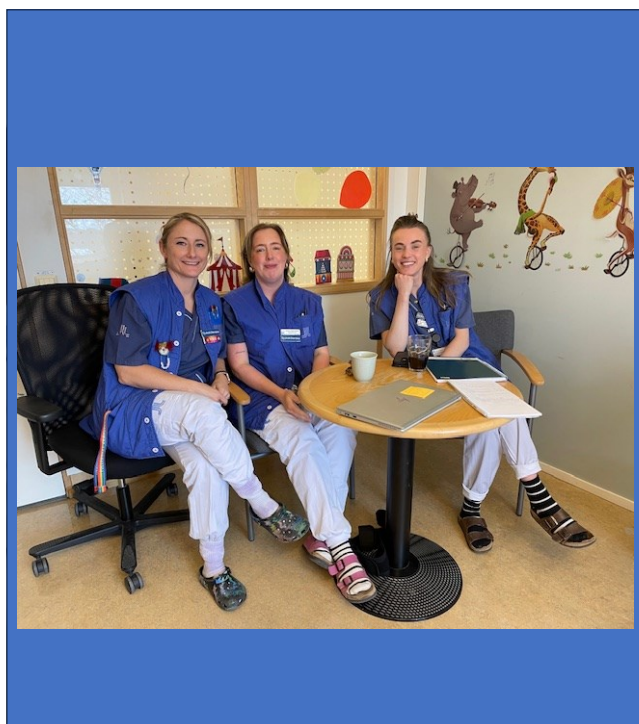
Stepstones Implement -Diabetes

Utveckla former för att möta ungas behov efter överföring

Utmaningar- Samverkan med vuxenmottagning- i synnerhet vid flera möjliga mottagande enheter.

Vi studerar nu hinder och möjligheter för samverkan mellan barn- och vuxendiabetesvård.

Nätverksmöte med sjuksköterskor Barn- och vuxendiabetesmottagningar i Stockholm i 20 maj.

13

Vad är syftet med att träffa en överföringskoordinator?

- Få kunskap om sin diabetes, dess behandling och konsekvenser
- Känna sig trygg att självständigt hantera sin diabetesvård
- Våga och kunna berätta om sin diabetes för andra
- Utveckla förmågan att fatta välgrundade beslut om sin hälsa och sjukdom
- Att bli en aktiv partner i vårdmöten

14

Praktiska tillämpningar av överföringsprogrammet

Verktyg och strategier för högkvalitativ, personcentrerad övergångsvård

15

Den personliga berättelsen

Vem är DU och vad händer i ditt liv just nu?

STEPSTONES

Min personliga berättelse

Foldern är en förberedelse inför ditt samtal med din överföringskoordinator.

Illustrationer av Ada Forsander

Vem är du?

Berätta om dig själv och hur du ser på dig själv?

Hur skulle du beskriva din hälsa i nuläget?

Mycket bra
 Okej
 Dålig

Hur ser du på ditt liv och dina möjligheter och hinder?

2

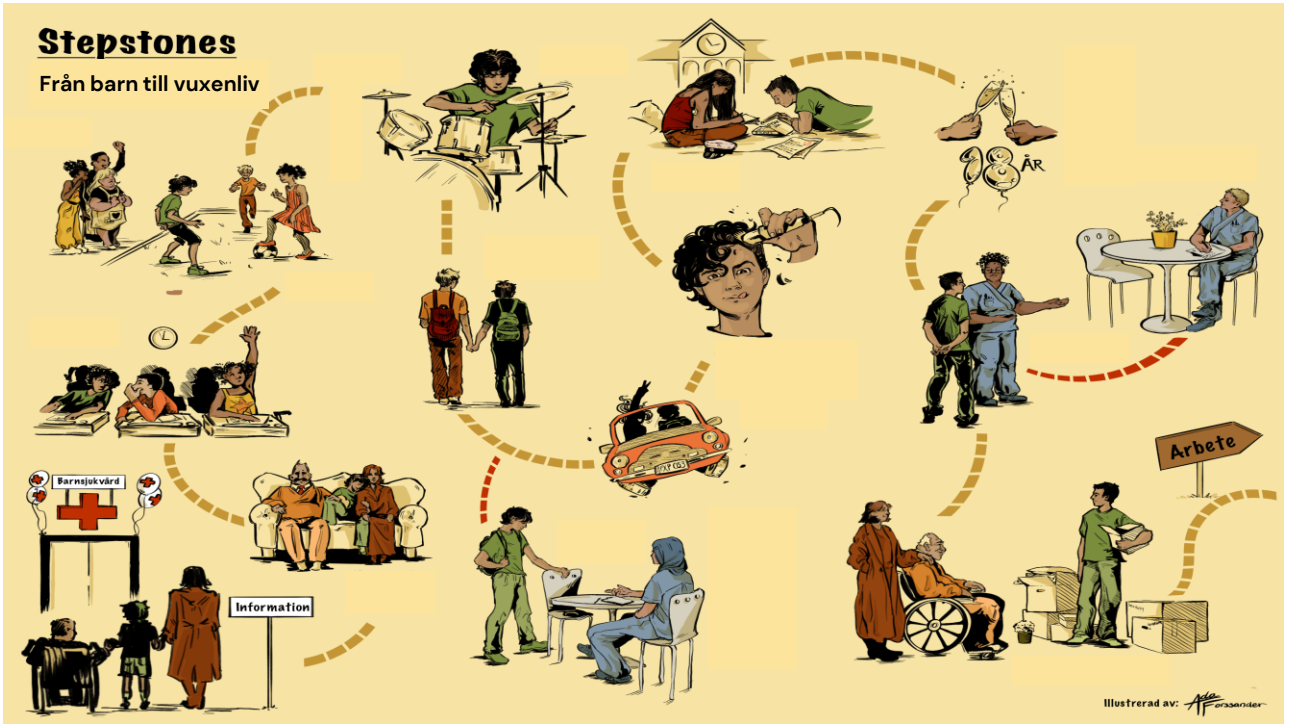
SJÄLVBILD

FUNDERA PÅ HUR DU SER PÅ DIG SJÄLV.

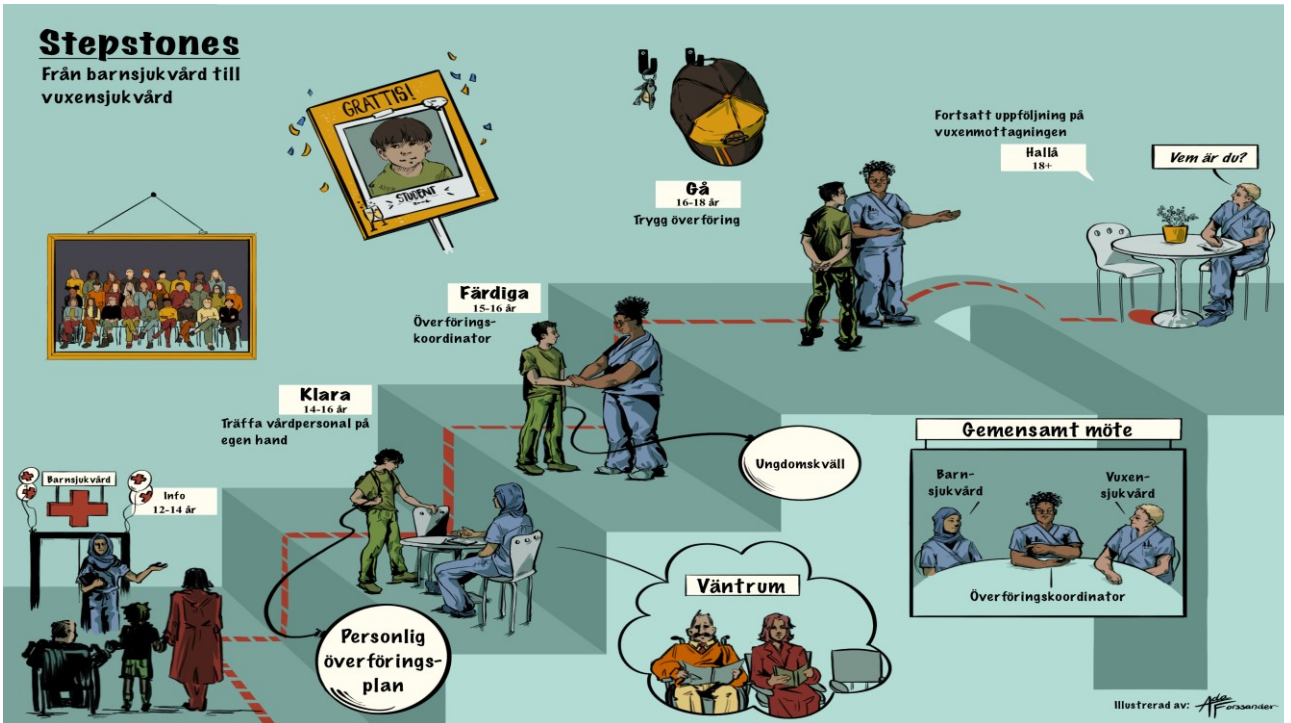
- Vilka egenskaper hos dig själv uppskattar du mest?
- Hur trivs du med den du är?
- Hur trivs du i din kropp och med ditt utseende?
- Känner du dig självsäker i olika situationer?
- Hur påverkar sociala medier ditt självförtroende och självbild?
- Hur hanterar du negativa tankar om dig själv?

ANTECKNINGAR:

16

17

18

Personcentrerad överföringsplan

- Målsättning
- Dokumentation från samtalet

19

Ungdom
Vårdnadshavare
Vårdpersonal
Kontakt

English

Att bli vuxen är jobbigt nog

STEPSTONES

– ett program som stöttar unga på vägen in i vuxenvärlden

När du fyller 18 förändras mycket

Du får rösta, ta körkort och bestämma över din egen ekonomi. Något annat som förändras är att du från ca 18 års ålder kommer att höra hemma i vuxenvården istället för barnsjukvården som du är van vid. Det kan kännas både spännande och lite nervöst.

STEPSTONES är ett stöttande program för dig som lever med långvarig sjukdom och är på väg in i vuxenvärlden med allt vad det innebär. Poängen med programmet är att både du och din vårdnadshavare ska känna er trygga i övergången.

En lagom start för STEPSTONES programmet brukar vara mellan 14-16 år.

Hemsida: Stepstones.nu

Dokumenter ...

20

Nätverk för överförings-koordinatorer

Den här sidan innehåller information om nätverket för överförings-koordinatorer. Här kan du hitta information om nätverket, dess syfte och hur du kan delta. Nätverket är ett forum för överförings-koordinatorer att utbyta erfarenheter och kunskaper. Här kan du också hitta information om utbildningsprogrammet för överförings-koordinatorer.

Material och verktyg – ALLMÄN SIDA

Här kan du hitta information om material och verktyg som är tillgängliga för överförings-koordinatorer. Här kan du också hitta information om utbildningsprogrammet för överförings-koordinatorer.

Hemsida:
Stepstones.nu

Vill du komma i kontakt med STEPSTONES -gruppen?

Varmt välkommen att höra av dig till STEPSTONES gruppen.

Vi svarar gärna på frågor eller bistår med stöd i ert arbete med att förbättra övergången mellan barn och vuxensjukvård för ungdomar med kroniska sjukdomar.

Sandra Skogby
Göteborg

Praktiska frågor om STEPSTONES programmet, material, implementering och facilitering samt nätverk

Markus Saarjärvi
Stockholm

Frågor om forskningsprojektet STEPSTONES -Implement, implementering och facilitering samt nätverk

Ewa-Lena Bratt
Göteborg

Övergripande frågor om STEPSTONES projekten

Carina Sparud Lundin
Göteborg

Frågor om forskningsprojektet STEPSTONES – Diabetes

Anna-Lena Brorsson
Stockholm

Frågor om forskningsprojektet STEPSTONES – Diabetes

Mariela Acuna Mora
Borås

Frågor om EMPOWERMENT och långtidsuppföljning

Uppdragsutbildning

Innehåll

- Ungdomsmedicin och unga personer hälsa
- Adolescens och begynnande vuxenliv vid långvariga tillstånd
- Att kommunicera med unga personer
- Transitionsteori
- Övergångar och överföringar av betydelse för hälso- och sjukvård i relation till unga med långvariga tillstånd
- Centrala vårdaktiviteter i övergångsprocessen för unga med långvariga tillstånd
- Att stärka ungas egenvårdsförmåga vid långvariga tillstånd
- Personcentrerat förhållningssätt

Äntligen en kurs för dig som arbetar med ungdomar och unga vuxna i övergången till vuxenliv och vuxensjukvård!

Sök vår uppdragsutbildning på avancerad nivå

Vård vid överföring från barn- till vuxensjukvård 7,5 hp

www.gu.se/vardivetenskap-halsa/studera-hos-oss/uppdragsutbildningar

SAHLGRENSKA AKADEMIN
INSTITUTIONEN FÖR VÅRDVETENSKAP OCH HÄLSA

23

NATIONELL KONFERENS OM SVENSK ÖVERFÖRINGSVÅRD

8-9 maj 2025

Wallenbergs konferenscentrum, Göteborg

Vårdpersonal, forskare, beslutsfattare, intresseorganisationer

Föreläsningar om till exempel:

- Hälsa och välbefinnande hos unga
- Övergången ur ett barn- och ungdomsrättsligt perspektiv
- Med en fot i båda (diabetes) världar
- Tillstånd som innebär extra utmaningar i övergången
 - T.ex. NPF-diagnoser, ätstörningar
- Hur kan vi arbeta med att förbereda inför övergången?
- Hur implementerar vi en strukturerad överföringsprocess?

Paneldebatter med unga experter, professionella och intresseorganisationer

**"ATT BLI VUXEN ÄR JOBBIGT NOG"
DIN SJUKDOM SKA INTE GÖRA DET
JOBBIGARE**

Var står vi idag?
Hur tar vi nästa steg för att förbättra förutsättningar för unga med långvariga tillstånd i övergången till vuxenliv och vuxensjukvård?

Konferensens målsättning är att utgöra en plattform där aktuell forskning och klinisk praktik kan mötas för att bana vägen framåt för en personcentrerad och jämlik vård i övergången från barn till vuxenliv.

8-9 maj 2025

Wallenbergs konferenscentrum
Göteborg

Vårdpersonal, forskare, beslutsfattare,
intresseorganisationer

24

Tack för att ni lyssnade!

25